

DEMOKRATIA JA NARODNIKKILAISUUS KIINASSA

Kiinan tasavallan väliaikaisen presidentin Sun Jat-senin kirjoitus, jonka olemme lainanneet brysseliläisestä sosialistisesta „Le Peuple” * lehdestä, on aivan erikoisen mielenkiintoinen meille, venäläisille.

Sananparsa sanoo: syrjästä katsoen paremmin näkee. Sun Jat-sen on tavattoman mielenkiintoinen „syrjästä katsova” todistaja, sillä hän, eurooppalaisesti sivistynyt henkilö ei nähtävästi tunne Venäjää laisinkaan. Ja nyt tuo eurooppalaisesti sivistynyt, tasavallan itselleen valloittaneiden Kiinan taisteluhenkisten ja voitollisten kansanjoukkojen edustaja, asettaa eteemme — Venäjältä, Venäjän kokemuksesta, venäläisestä kirjallisuudesta ollenkaan riippumatta — aito venäläisiä kysymyksiä. Edistynyt kiinalainen demokraatti punnitsee asioita aivan kuin venäläinen. Hänen ja venäläisen narodnikin yhtäläisyys menee niin pitkälle, että perusajatukset ja hyvin useat erilliset sanonnat ovat aivan samanlaiset.

Syrjästä katsoen paremmin näkee. Kiinan suurten demokraattisten joukkojen toimintaohjelma — sillä Sun Jat-senin kirjoitus on juuri sellainen ohjelma — pakottaa meidät tarkastelemaan ja antaa meille sopivan tilaisuuden tarkastella vieläkin kerran, uusien maailmantapahtumien näkökulmasta, kysymystä demokratismin ja narodnikkilaisuuden keskinäissuhteesta Aasian nykyisissä porvarillisissa vallankumouksissa. Se on eräs kaikkein vakavimmista kysymyksistä, mitä Venäjän eteen nousi vuonna 1905 koittaneella vallankumouskaudella. Eikä ainoastaan Venäjän eteen, vaan

* — „Kansa”. *Toim.*

koko Aasiankin eteen, kuten Kiinan tasavallan väliaikaisen presidentin laatimasta toimintaohjelmasta näkyy, varsinkin jos tuota ohjelmaa rinnastetaan vallankumoustahtumien kehittymiseen Venäjällä, Turkissa, Persiassa ja Kiinassa. Hyvin monessa ja varsin oleellisessa suhteessa on Venäjä epäilemättä yksi aasialaisista valtioista ja samalla eräs viltimmistä, keskiaikaisimmista, häpeällisen takapajuisista aasialaisista valtioista.

Venäjän porvarillisilla demokraateilla on narodnikkilainen väritys kaukaisesta ja yksinäisestä edelläkävijästä, aatelismies Herzenistä alkaen aina joukkoluontoiisiin edustajiinsa, Talonpoikaissliiton jäseniin asti vuonna 1905, ensimmäisten kolmen Duuman trudovikkiedustajiin asti vuosina 1906—1912. Nyt näemme, että aivan samankaltaisen narodnikkilaisen värityksen ovat saaneet Kiinanakin porvarilliset demokraatit. Katsokaamme, käyttäen esimerkkinä Sun Jat-senia, mikä „sosiaalinen merkitys” on niillä aatteilla, jotka monien satojen miljoonien ihmisten syvä vallankumousliike on synnyttänyt, ihmisten, jotka tulevat nyt vedetyksi lopullisesti yleismaailmallisen kapitalistisen sivilisaation virtaan.

Sun Jat-senin laatiman toimintaohjelman jokaisesta rivistä huokuu taisteluhenkinen, vilpiton demokratismi. „Rotu”-vallankumouksen riittämättömyyden täydellinen ymmärtäminen. Ei tippaakaan apoliittisuutta tai edes välinpitämättömyyttä poliittista vapautta kohtaan, ei ajatustakaan siitä, että Kiinan itsevaltiutus sopeutuisi yhteen Kiinan „sosiaalisen reformin” kanssa, Kiinan perustuslaillisten uudistusten kanssa y.m.s. Eheä demokraattisuus ja tasavallan vaatimus. Joukkojen asemaa, joukkotaistelua koskevan kysymyksen suora asettelu, palava myötätunto työtätekeviä ja riistettyjä kohtaan, usko heidän oikeellisuuteensa, heidän voimaansa.

Edessämme on todella suuren kansan todella suuri ideologia, kansan, joka osaa myöskin *taistella* Kiinan ikivanhoja sortajia vastaan eikä vain murehtia vuosisataista orjuuttaan, eikä vain haaveilla vapaudesta ja tasa-arvoisuudesta.

Tahtomattakin tulee verranneeksi toisiinsa villin, elottoman, aasialaisen Kiinan tasavallan väliaikaista presidenttiä ja kaikenlaisia tasavallan presidenttejä Euroopassa ja Amerikassa, edistyneimmän kulttuurin maissa. *Sikäläiset*

tasavallan presidentit ovat kauttaaltaan afäärimiehiä, asia- miehiä tai nukkeja porvariston käsissä, joka on läpeensä mätä kiireestä kantapäähän asti, lian ja veren tahrима, ei padishahien eikä bogdokhanien veren, vaan niiden työläisten veren, joita ammutaan lakkoilusta edistyksen ja sivistyksen nimessä. Sikäläiset presidentit edustavat porvaristoa, joka on jo aikoja sitten luopunut kaikista nuoruuden ihanteista ja prostituoitunut loppuun saakka, myynyt itsensä kokonaan miljoona- ja miljardimiehille, porvaristuneille feodaaleille j.n.e.

Täkäläinen, aasialainen väliaikainen tasavallan presidentti on vallankumouksellinen demokraatti, hän uhkuu jaloutta ja sankaruutta, mikä on ominaista sellaiselle luokalle, joka ei luisu mäkeä alas, vaan kulkee ylöspäin, joka ei pelkää tulevaisuutta, vaan uskoo siihen ja taistelee uhrautuvasti sen puolesta,— luokalle, joka vihaa menneisyyttä ja osaa heittää pois sen kuoleutuneen ja kaikkea elävää tukahduttavan mädännäisyyden eikä rupea etuoikeuksiensa säilyttämisen vuoksi suojelemaan ja palauttamaan menneisyyttä.

Mitä se merkitsee? Eikö se merkitse sitä, että materialistinen Länsi on mätä ja että valo loistaa vain mystillisestä, uskonnollisesta Idästä? Ei, juuri päinvastoin. Tämä merkitsee sitä, että Itä on lopullisesti astunut Lännen polulle, että uudet *monen monet sadat miljoonat* ihmiset tulevat tästälähin osallistumaan taisteluun niiden ihanteiden puolesta, jotka Länsi on kehitellyt. Länsimainen porvaristo on mädännyt, sen edessä jo seisoo oma haudankaivajansa, proletariaatti. Mutta Aasiassa on *vielä* jäljellä sellainen porvaristo, joka kykenee edustamaan vilpöntä, taisteluhenkistä, johdonmukaista demokratiaa, Ranskan XVIII vuosisadan loppupuolen suurten aatteenjulistajien ja suurten toimihenkilöiden ansiokas toveri.

Tämän historiallisesti edistykselliseen tehtävään vielä kykenevän aasialaisen porvariston pääasiallisimpana edustajana tai tärkeimpänä yhteiskunnallisena tukena on talonpoikaisto. Sen rinnalla on jo liberaalinen porvaristo, jonka toimihenkilöt Juan Shi-kain tapaan kykenevät parhaiten petokseen: eilen he pelkäsivät bogdokhania, Kiinan keisaria, orjailivat hänen edessään; sitten, nähtyään vallankumouksellisten demokraattien voiman ja aavistettuaan heidän voittavan, he pettivät bogdokhanin, ja huomenna he pettä-

vät demokraatitkin tehdäkseen kaupat jonkun vanhan tai uuden „perustuslaillisen” bogdokhanin kanssa.

Ilman ylevää, vilpittöntä demokraattista innostusta, joka sytyttää työtätekevät joukot ja saa ne tekemään ihmeitä ja joka näkyy Sun Jat-senin toimintaohjelman jokaisesta lauseesta, olisi Kiinan kansan todellinen vapautuminen vuosisataisesta orjuudesta mahdotonta.

Mutta tuohon kiinalaisen narodnikin taisteluhenkisen demokratismin ideologiaan yhdistyy ensinnäkin sosialistisia haaveita, toiveita kapitalistisen tien sivuuttamisesta Kiinassa, kapitalismin ehkäisemisestä, ja toiseksi radikaalisen agraarireformin suunnitelma ja propagoiminen. Juuri nämä kaksi viimeksi mainittua aatteellispoliittista virtausta ovatkin se aines, joka muodostaa *narodnikkilaisuuden*, tuon käsitteen erikoismerkityksessä, s.o. erotukseksi demokratisminista, lisäyukseksi demokratismiin.

Millainen on näiden virtausten alkuperä ja merkitys?

Kiinan demokraatit eivät voineet kukistaa Kiinan vanhaa järjestelmää ja pystyttää tasavaltaa ilman joukkojen valtavaa henkistä ja vallankumouksellista nousua. Sellainen nousu edellyttää ja aiheuttaa mitä vilpittömintä myötätuntoa työtätekevien joukkojen asemaa kohtaan, mitä hehkuvinta vihaa niiden sortajia ja riistäjiä kohtaan. Mutta Euroopassa ja Amerikassa, josta etumaiset kiinalaiset, *kaikki* kiinalaiset sikäli kuin he ovat kokeneet tuota nousua, ovat lainanneet vapausaatteensa, päiväjärjestyksessä on jo porvaristosta vapautuminen, s.o. sosialismi. Tästä seuraa välttämättömästi kiinalaisten demokraattien myötämielisyys sosialismille, heidän *subjektiivinen* sosialisminsa.

He ovat subjektiivisesti sosialisteja, koska he ovat joukkojen sortoa ja riistoa vastaan. Mutta *objektiiviset* olosuhteet Kiinassa, takapajuisessa, puolittain feodaalisessa maatalousmaassa, asettavat miltei puolimiljardisen kansan elämässä päiväjärjestykseen vain yhden määrätyn, historiallisesti omalaatuisen joukkojen sortamis- ja riistämismuodon, nimittäin feodalismia. Feodalismi perustui siihen, että maanviljelys ja luontoistalous olivat vallitsevina; kiinalaisen talonpojan feodaalisen riistämisen lähteenä oli talonpojan *kiinnittäminen* maahan tavalla tai toisella; tuon riiston poliittisina ilmentäjinä olivat feodaalit, kaikki yhdessä ja kukin erikseen bogdokhanin, järjestelmän päämiehen, kanssa.

Ja nyt osoittautuukin, että kiinalaisen demokraatin subjektiivisesti sosialistisista aatoksista ja ohjelmista tosiasiallisesti muodostuu „kaikkien oikeusperusteiden muuttamisen” ohjelma *yksistään vain* „kiinteään omaisuuteen” nähden, *yksistään vain* feodaalisen riiston hävittämisen ohjelma.

Siinä on Sun Jat-senin narodnikkilaisuuden *ydin*, hänen edistyksellisen, taisteluhenkisen, porvarillis-demokraattisiin agrariuudistuksiin tähtäävän vallankumouksellisen ohjelmansa ja hänen muka-sosialistisen teoriansa *ydin*.

Tuo teoria, jos sitä tarkastellaan doktriinina, on pikku-porvarillisen taantumus-„socialistin” teoriaa. Sillä on kerrassaan taantumuksellista haaveilla siitä, että Kiinassa voitaisiin „ehkäistä” kapitalismi, että Kiinassa sen takapajuisuuden vuoksi on helpompi tehdä „sosiaalinen vallankumous” y.m.s. Ja verrattoman, sanoisinpa neitseellisen naiivisti Sun Jat-sen itse hajottaa taantumuksellisen narodnikkilaisen teoriansa kuin tuhkan tuuleen tunnustaessaan sen, minkä elämä pakottaa tunnustamaan,— nimittäin: että „Kiina on jättiläismäisen teollisen” (s.o. kapitalistisen) „kehityksen kynnyksellä”, että Kiinassa „kauppa” (s.o. kapitalismi) „tulee kehittymään äärettömästi”, että „50 vuoden kuluttua meillä tulee olemaan monta Shanghaiä”, s.o. kapitalistisen rikkouden ja proletaarisen puutteen ja kurjuuden miljoonakeskusta.

Mutta herää kysymys — ja siinä on koko asian *ydin*, siinä on kaikkein mielenkiintoisin kohta, jonka *eteen* tyypistetty ja sisällyksettömäksi karsittu liberaalinen kvasi-marxilaisuus useinkin pysähtyy,— herää kysymys: puolustaako Sun Jat-sen taantumuksellisen taloustieteellisen teoriansa pohjalla todella taantumuksellista agrariiohjelmaa?

Siinäpä se onkin, että ei puolusta. Siinäpä se Kiinan yhteiskunnallisten suhteiden dialektiikka onkin, että kiinalaiset demokraatit, ollen vilpittömästi myötämielisiä Euroopan sosialismille, ovat tehneet siitä taantumuksellisen teorian ja tuon kapitalismin „ehkäisemistä” koskevan taantumuksellisen teorian *perusteella* toteuttavat *aito kapitalistista*, äärimmäisen kapitalistista agrariiohjelmaa!

Tosiaankin, mitä merkitsee „taloudellinen vallankumous”, josta Sun Jat-sen puhuu niin mahtipontisesti ja hämärästi kirjoituksen alussa?

Maankoron luovuttamista valtiolle, toisin sanoen maan kansallistamista Henry Georgen hengessä säädetyin erään-

laisen yhtäläisveron avulla. Mitään muuta *reaalista* Sun Jat-senin ehdottamassa ja propagoimassa „taloudellisessa vallankumouksessa” ei kerta kaikkiaan ole.

Maan hinnan ero talonpoikaisten syrjäseutujen ja Shanghain välillä on maankoron suuruuden ero. Maan hinta on kapitalisoitu maankorko. Kun tehdään niin, että maan „hinnan lisäys” on „kansan omaisuutta”, niin se merkitsee sitä, että maankorko, s.o. maanomistusoikeus, luovutetaan valtiolle eli toisin sanoen maa kansallistetaan.

Onko sellainen uudistus mahdollinen kapitalismin puitteissa? Se ei ole vain mahdollinen, vaan se on mitä puhtainta, äärimmäisen johdonmukaista, ihanteellisen täydellistä kapitalismia. Marx osoitti tämän seikan „Filosofian kurjuudessa”, todisti seikkaperäisesti „Pääoman” III osassa ja kehitteli erikoisen havainnollisesti polemisoidessaan Rodbertusta vastaan „Lisäarvoteorioissa”⁴⁹.

Maan kansallistaminen tekee mahdolliseksi absoluuttisen maankoron hävittämisen säilyttäen yksinomaan differentiaalikoron. Marxin opin mukaan maan kansallistaminen on keskiaikaisten monopoliin ja keskiaikaisten suhteiden täydellisintä poistamista maanviljelyksestä, suurinta maiden kauppakiertovapautta, maanviljelyksen helpointa sopeutumista markkinoihin. Se on historian ivaa, että narodnikkilaisuus „kapitalismia vastaan taistelemisen” nimessä maanviljelyksen alalla vie läpi sellaista agrariohjelmaa, jonka täydellinen toteuttaminen merkitsisi kaikkein nopeinta kapitalismin kehitystä maanviljelyksessä.

Mikä taloudellinen välttämättömyys on aiheuttanut sen, että eräessä Aasian takapajuisimmassa talonpoikaismaassa ovat levinneet kaikkein edistyneisimmät porvarillis-demokraattiset ohjelmat maahan nähden? Feodalismin, sen kaikkien muotojen ja ilmausten hävittämisen välttämättömyys.

Mitä enemmän Kiina jäi jälkeen Euroopasta ja Japanista, sitä enemmän sitä uhkasi pirstoutuminen ja kansallinen rappeutuminen. Sen saattoi „uudistaa” vain vallankumouksellisten kansanjoukkojen sankaruus, joka pystyy politiikan alalla luomaan Kiinan tasavallan ja agrarialalla turvaamaan maan kansallistamisen välityksellä nopeimman kapitalistisen edistyksen.

Onnistuuko se ja missä määrin, se on eri kysymys. Eri maat ovat porvarillisessa vallankumouksessaan toteuttaneet

eriasteista poliittista ja agraaridemokratismia ja sitä paitsi mitä kirjavimpina yhdistelminä. Sen ratkaisee kansainvälinen tilanne ja Kiinan yhteiskunnallisten voimien keskinäinen suhde. Bogdokhan ryhtyy varmaankin yhdistämään feodaaleja, virkavaltaa sekä kiinalaista papistoa ja valmistamaan restauraatiota. Juan Shi-kai, edustaan porvaristoa, joka on toin tuskin ehtinyt muuttua liberaalis-monarkistisesta liberaalis-tasavaltalaiseksi (pitkäksiköhän aikaa?), tulee harjoittamaan monarkian ja vallankumouksen välillä luovimisen politiikkaa. Vallankumoukselliset porvarilliset demokraatit, joita Sun Jat-sen edustaa, menettelevät oikein etsiessään tietä Kiinan „uudistamiseen” kehittämällä talonpoikaisjoukkojen mitä suurinta omatoimisuutta, päättäväisyyttä ja rohkeutta poliittisten ja agraariuudistusten alalla.

Ja vihdoin, sikäli kuin Shanghaiden lukumäärä tulee Kiinassa kasvamaan, sikäli tulee kasvamaan Kiinan proletariaattikin. Se muodostaa luultavasti jonkinlaisen Kiinan sosialidemokraattisen työväenpuolueen, joka Sun Jat-senin pikkuporvarillisia utopioita ja taantumuksellisia näkökantoja arvostellen tulee varmaankin huolellisesti valikoimaan, vaalimaan ja kehrittelemään hänen poliittisen ja agraari-ohjelmansa vallankumouksellis-demokraattista ydintä.

„Nevskaja Zvezda” № 17,
heinäkuun 15 pnrä 1912
Allekirjoitus: V. I. L I J I N

Julkaistaan „Nevskaja Zvezda” lehden
tekstin mukaan